

Hastalar nasıl namaz kılar?

Levent Bey: “Hastaların namazı nasıldır? Hasta olan biri namazını gözle nasıl kılabilir? Tarif eder misiniz?”

Dinde Teklif-i Mala Yutak Yoktur

Namaz farz bir ibadettir. Ancak Cenâb-ı Hak kullarından güçlerinin yettiğini istediğini bildiriyor.¹ İslâmiyet’in özünde bu vardır. Güç yetirilemeyecek teklif dinimizde yoktur.² Bu açıdan kişi, sıhhati elverdiği ölçüde ibadetlerini yapar. Sıhhati müsaade etmediği zamanlarda, gücünün yettiği kadarını yapar, gücünün yetmediğini bırakır.

Hastaların nasıl namaz kılacakları konusunda dört mezhep de görüş ve içtihatlarında bulunmuşlar ve dört mezhep de yüce dinimizde “teklif-i mala yutak” (güç yetirilemeyen teklif) olmadığı noktasından hareketle hastaların lehine çözümler sunmuşlardır.

Namazda kıyam farz olmasına rağmen; hasta olup kıyamda bulunamayacak kimseler namazlarını oturarak kılarlar. Duvara veya değnek gibi bir desteğe dayanarak ayakta durabilen, bu şekilde kıyamını yapar. Biraz olsun ayakta durabilen kimse, namazına ayakta başlar, gücü kesildiğinde oturarak devam eder.

Namazda Nasıl Oturulur?

Namazda nasıl oturulacağına gelince; Hanefî Mezhebine göre, oturabiliyorsa teşehhüdde oturduğu gibi oturur. Bu şekilde oturamıyorsa dilediği gibi oturur. Malikî Mezhebine göre, secdeler ve teşehhüt halleri dışında bağdaş kurarak oturur. Hanbelî Mezhebine göre, rükû ve secde hali dışında bağdaş kurarak oturması sünnettir. Dilediği gibi oturması da caizdir. Şafiî Mezhebine göre ise, oturarak namaz kılan kimsenin secde ve teşehhüt hali dışında ayaklarını altına sererek oturması sünnettir.

Bu tanımlarda geçtiği şekilde oturmaya gücü yetmeyen kimseler ise, dört mezhebe göre de diledikleri gibi otururlar.

Oturarak namaz kılan kimse rükû ve secde yapabiliyorsa yapar; yapamıyorsa ima ile yapar. Bu durumda secde için yaptığı ima, rükû için yaptığı imaya göre biraz daha

eğimli olur ki bu vaciptir. Ayakta durabildiği halde oturmaya ve rükû ve secde yapmaya muktedir olmayan kimse ise, rükû ve secde için, ayakta iken ima etmelidir. Bu durumda yine secde için, rükû için eğildiğinden biraz fazlaca eğilir.

Oturamayan Namazını Nasıl Kılar?

Ayakta durmaya da, oturmaya da muktedir olmayan kimseler namazlarını mümkünse ayakları kıbleye gelecek şekilde arkası üzerine yatarak kılarlar. Bu durumda yine mümkünse başları altına bir yastık koyarak başlarını hafifçe kaldırır ve böylece kıbleye dönmeleri sağlanmış olur. Rükû ve secdeleri ise ima ile yaparlar. Bunlar mümkün değilse, imkânları ölçüsünde önce sağ yanı üzerine döner; bu da mümkün değilse dilediği gibi ima ile kılar.

Yatarak ima ile de namaz kılmaya güç yetiremeyen ve bu şekilde beş vakitten fazla hastalığı devam eden kimselere artık, muktedir olana kadar, Hanefî Mezhebine göre namazın farzı düşer. Şafiî Mezhebi ise kılabiliyorsa göz ile kaş ile ve hatta kalp ile imada bulunarak kılması gerektiğine hükmetmiştir. Buna da güç yetiremeyenler, iyileştikleri zaman kaza ederler.

Göz, kaş ve kalp ile namaz kılmanın hiçbir kuralı ve şartı yoktur. Bulunduğu yerde Allah için namaz kılmaya niyet eder, gözüyle namazın hareketlerini hayalen yapar, kalbiyle Allah'a yönelir.

Dipnotlar:

- 1- Bakara Sûresi: 286.
- 2- Bedüzzaman, Mektûbât, s. 73.